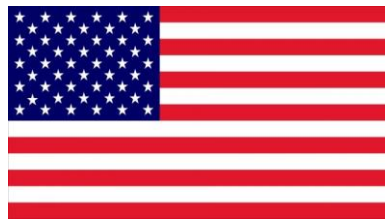

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2016

**Η οικονομία των ΗΠΑ και οι διμερείς
οικονομικές και εμπορικές σχέσεις με την Ελλάδα**

©1994 Magellan Geographics™ Santa Barbara, CA (800) 929-4MAP

Ουάσιγκτων, Ιούνιος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

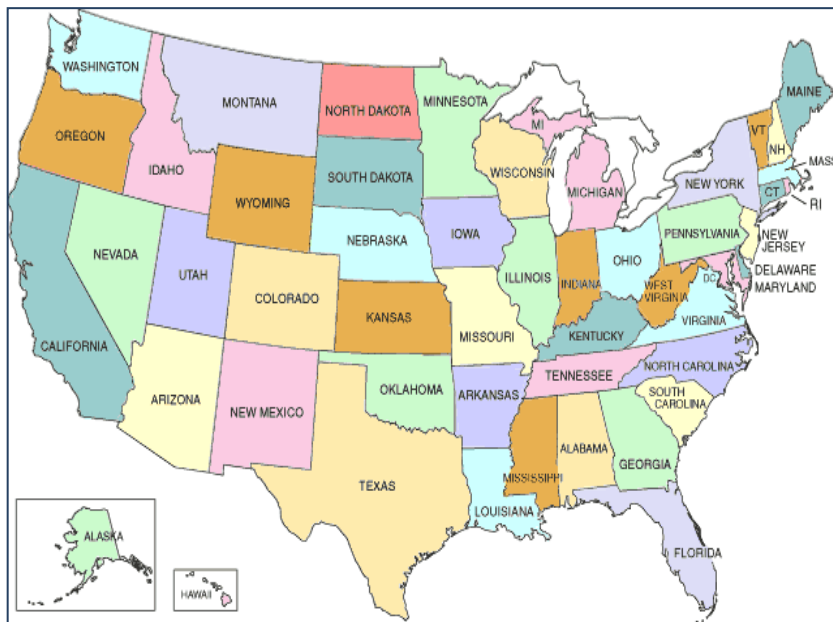
1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	3
2. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	4
ΑΕΠ - ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	5
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	6
ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	7
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	7
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	8
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ	9
3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΕ – ΗΠΑ	9
ΔΙΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΤΤΙΡ.....	10
4. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΑ	12
ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ	12
ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ	15
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΑ	16
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	17

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	4
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΛΑΔΩΝ ΣΕ ΑΕΠ	5
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΗΠΑ	6
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΗΠΑ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (2015)	8
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΗΠΑ	13
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΗΠΑ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	13
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΗΠΑ ΑΝΑ ΠΡΟΪΟΝ (30 ΠΡΟΪΟΝΤΑ /6ΨΗΦΙΟ ΚΣΟ)	14
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΗΠΑ	15
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΦΙΞΕΙΣ, ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ, ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ	16

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) είναι η τρίτη μεγαλύτερη σε έκταση χώρα παγκοσμίως (μετά τη Ρωσία και τον Καναδά), με συνολική επιφάνεια 9.826.675 τετρ. χλμ. Η χώρα περιλαμβάνει **πενήντα Πολιτείες και μια ομοσπονδιακή περιφέρεια** (District of Columbia - DC). Επίσης, η χώρα κατέχει αρκετά εδάφη στον Ειρηνικό και την Καραϊβική. Πρωτεύουσα είναι η **Washington, DC**.

Ο **πληθυσμός**¹ της χώρας εκτιμάται σε 323.148.587 κατοίκους (Ιούλιος 2016), κατέχοντας την 3^η θέση παγκοσμίως, μετά από την Κίνα και την Ινδία. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συγκεντρώνεται στην περιοχή του Νότου (122.319.574 κάτ.), αν και πολυπληθέστερη Πολιτεία είναι η California στη Δυτική ακτή (39.250.017 κάτ.).

Δεν καταγράφεται επίσημη γλώσσα σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Η **αγγλική** είναι η de facto γλώσσα της αμερικανικής Κυβέρνησης και

χρησιμοποιείται από το 79% του πληθυσμού, ενώ η **ισπανική** είναι η δεύτερη συχνότερα ομιλούμενη γλώσσα, την οποία χρησιμοποιεί το 13% του πληθυσμού.²

Το **Πολίτευμα** της χώρας είναι Ομοσπονδιακή Προεδρική Συνταγματική Δημοκρατία. Παράλληλα με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, υπάρχουν και πολιτειακές κυβερνήσεις, οι οποίες έχουν ένα βαθμό αυτονομίας από την ομοσπονδιακή. Το νομικό σύστημα, σε ομοσπονδιακό επίπεδο, είναι βασισμένο στο αγγλικό δίκαιο. Σε πολιτειακό επίπεδο ισχύει το ίδιο, εκτός από την Πολιτεία της Λουιζιάνα, η οποία βασίζεται στο Ναπολεόντειο αστικό κώδικα.

Την **εκτελεστική** εξουσία ασκούν ο Πρόεδρος και το Υπουργικό Συμβούλιο (ορίζεται από τον Πρόεδρο και εγκρίνεται από την Γερουσία). Το **Νομοθετικό** Σώμα είναι το Κογκρέσο, το οποίο αποτελείται από τη Γερουσία (100 έδρες, 2 μέλη από κάθε Πολιτεία εκλεγμένα με λαϊκή ψήφο για 6ετή θητεία) και τη Βουλή των Αντιπροσώπων (435 έδρες, μέλη εκλεγμένα απευθείας από τον λαό με 2ετή θητεία).

Στις 8 Νοεμβρίου 2016 έλαβε χώρα στις ΗΠΑ η **58^η προεδρική εκλογή**. Νικητής των εκλογών αναδείχθηκε ο Donald Trump, ο υποψήφιος των Ρεπουμπλικάνων, ο οποίος υπερίσχυσε έναντι της Hillary Clinton, υποψήφιας των Δημοκρατικών.

¹ US Census Bureau, <https://www.census.gov/popclock/>

² US Census Bureau, <https://www.census.gov/data/tables/2013/demo/2009-2013-lang-tables.html> (δεδομένα του 2013)

2. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η οικονομία των ΗΠΑ παραμένει σε τροχιά **μετριοπαθούς ανάπτυξης**, παρά τη μείωση του ρυθμού ανάπτυξης. Η οικονομία απέδωσε με πολύ χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης (1,6%) από τους αναμενόμενους (2,2%), κυρίως λόγω των μειωμένων επενδυτικών δαπανών. Το 2016 συνεχίστηκε η εφαρμογή πολιτικών ενίσχυσης της απασχόλησης, του εισοδήματος και της κατανάλωσης των νοικοκυριών προκειμένου ο πληθωρισμός να φτάσει το επιθυμητό ύψος.

Η διευκολυντική (accommodative) **νομισματική πολιτική** του 2015 συνεχίστηκε και το 2016, καθώς ο **πληθωρισμός** κυμάνθηκε σε ποσοστά χαμηλότερα του αναμενόμενου. Αντίθετα, στον τομέα της εργασίας, σημειώθηκε σημαντική ενίσχυση της **απασχόλησης** και του εισοδήματος, προβλέποντας την πραγματοποίηση της πλήρους απασχόλησης. Για τους παραπάνω λόγους, η Κεντρική Τράπεζα (Federal Reserve) προχώρησε, το Δεκέμβριο του 2016, σε αύξηση των **επιτοκίων** κατά $\frac{1}{4}$ ποσοστιαία μονάδα.

Το **χρέος** ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκε λόγω της περιορισμένης ανάπτυξης του ΑΕΠ, ενώ το έλλειμμα αναμένεται να σημειώσει μεγαλύτερη αύξηση τα επόμενα δύο χρόνια. Τα χαμηλά επίπεδα **εξαγωγών** συνέβαλλαν στην αύξηση του αρνητικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Βασικοί Μακροοικονομικοί Δείκτες

	2014	2015	2016
Πραγματικό ΑΕΠ, έτος βάσης 2009 (δισ δολ.) ³	15.982,3	16.397,2	16.662,1
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	2,4	2,6	1,6
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (δισ δολ.)	50,17	51,09	51,56
Ανεργία (%) ⁴	6,2	5,3	4,9
Πληθωρισμός (%) ⁵	1,1	0,1	1,2
Δημόσιο Χρέος (%ΑΕΠ) ⁶	105,0	105,4	107,1
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (Έλλειμμα) (%ΑΕΠ) ⁷	-5,4	-4,8	-4,2
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (%ΑΕΠ) ⁸	-2,3	-2,6	-2,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δισ δολ.)	-392,1	-463,0	-481,2
Βραχυπρόθεσμο Επιτόκιο ⁹	0,1	0,2	0,6
Μακροπρόθεσμο Επιτόκιο ¹⁰	2,5	2,1	1,8

³ Πηγή: <https://www.bea.gov/newsreleases/national/gdp/gdpnewsrelease.htm> για ΑΕΠ, ρυθμό ανάπτυξης, κατά κεφαλήν ΑΕΠ (Γραφείο Οικονομικής Ανάλυσης Αμερικανικού Υπουργείου Εμπορίου)

⁴ Πηγή: <https://data.bls.gov/timeseries/LNS14000000> (Γραφείο Στατιστικής του Αμερικανικού Υπουργείου Εργασίας)

⁵ Πηγή: http://www.keenpeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-outlook-volume-2016-issue-2/united-states_eco_outlook-v2016-2-49-en#.WTqfoGjyuM8 (OECD)

⁶ Πηγή: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook-volume-2017-issue-1_eco_outlook-v2017-1-en (OECD). Σημειώνουμε ότι οι αμερικανικές αρχές όταν αναφέρονται στο δημόσιο χρέος, εννοούν το ομοσπονδιακό χρέος, το οποίο δεν περιλαμβάνει το χρέος των Πολιτειών και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

⁷ Πηγή: <https://data.oecd.org/gga/general-government-deficit.htm#indicator-chart> (OECD). Σημειώνουμε ότι περίοδος υπολογισμού είναι 01/10 – 30/9. Το οικονομικό έτος στις ΗΠΑ ξεκινάει 1 Οκτωβρίου.

⁸ Πηγή: <https://data.oecd.org/trade/current-account-balance.htm> (OECD)

⁹ Πηγή: <https://data.oecd.org/interest/short-term-interest-rates.htm#indicator-chart> (OECD)

¹⁰ Πηγή: <https://data.oecd.org/interest/long-term-interest-rates.htm> (OECD)

ΑΕΠ - Ρυθμός Ανάπτυξης

Η οικονομία των ΗΠΑ εισήλθε σε περίοδο **μειωμένης ανάπτυξης μέχρι τα μέσα του 2016**. Στο γεγονός αυτό συνέβαλαν αρκετοί παράγοντες: η προσαρμογή των αποθεματικών επενδύσεων, η ενίσχυση του δολαρίου που είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των εξαγωγών και η μείωση των τιμών πετρελαίου που οδήγησε σε σημαντική μείωση των εισοδημάτων του ενεργειακού τομέα. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις συρρικνώθηκαν στο 0.4%, μειωμένες από το 2,1% το 2015. Υπενθυμίζεται ότι η ανάπτυξη της **παραγωγικότητας** ήταν ιδιαιτέρως χαμηλή τα τελευταία έτη, εντείνοντας έτσι την επιβράδυνση της οικονομίας που ξεκίνησε στις αρχές του 2000.

Παρόλα αυτά, από τα μέσα του 2016 η **οικονομική δραστηριότητα ανέκαμψε**, παρά τις παροδικές διακυμάνσεις. Η σταθερή απασχόληση, η σταθερή αύξηση του εισοδήματος και η ισχυρή εμπιστοσύνη των καταναλωτών υποστήριξαν την εγχώρια ζήτηση, η οποία με τη σειρά της ενίσχυσε την κατανάλωση των νοικοκυριών και τη ζήτηση για νέες κατοικίες.

Ο **ρυθμός ανάπτυξης** το 2016 ανήλθε σε 1,6%, φανερά μειωμένος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Οι αρχικές προβλέψεις για το 3^ο τρίμηνο του 2016 ανέφεραν ρυθμό ανάπτυξης 2,2%, έναντι του 1,9% που τελικά σημειώθηκε. Το σημαντικό γεγονός είναι, ωστόσο, ότι η **οικονομία συνεχίζει να αναπτύσσεται σταθερά**, έστω και με αργούς ρυθμούς. Με τις αλλαγές στο δημοσιονομικό τομέα που αναμένονται από την κυβέρνηση Trump, προβλέπεται η επαναφορά του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ στο 2,3% μέσα στη διετία 2017-2018.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Συμμετοχή κλάδων σε ΑΕΠ (προστιθέμενη αξία ανά κλάδο ως %ΑΕΠ) ¹¹

	2014	2015	2016
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	100	100	100
Ιδιωτικός τομέας	86,9	87,0	87,1
Γεωργία, δασοκομία, αλιεία, και κυνήγι	1,2	1,0	0,9
Εξόρυξη (συμπερ. πετρελαίου και φυσικού αερίου)	2,8	1,8	1,4
Υπηρεσίες κοινής ωφέλειας	1,6	1,6	1,6
Κατασκευές	3,9	4,1	4,2
Μεταποίηση	12,1	12,0	11,7
Χονδρεμπόριο	6,0	5,9	5,9
Λιανεμπόριο	5,8	5,9	5,9
Μεταφορές και αποθήκευση	2,9	3,0	3,0
Ενημέρωση (publishing, broadcasting κ.λπ.)	4,6	4,7	4,8
Χρηματοπιστωτικές, μεσιτικές, ασφαλιστικές υπηρεσίες	20,1	20,3	20,6
Επαγγελματικές, επιστημονικές & τεχνικές δραστηριότητες	11,9	12,2	12,4
Εκπαίδευση, υγεία, υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας	8,2	8,3	8,5
Τέχνες, ψυχαγωγία, φιλοξενία/ καταλύματα, εστίαση	3,8	3,9	4,0
Άλλες υπηρεσίες (εκτός από τις δημόσιες)	2,2	2,2	2,3
Δημόσιος τομέας	13,1	13,0	12,9
Ομοσπονδία	4,1	4,0	4,0
Πολιτεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση	9,0	8,9	8,9

¹¹ Πηγή: <http://1.usa.gov/1Zs7LvN> Γραφ. Οικονομικής Ανάλυσης του Αμερ. Υπ. Εμπορίου (BEA)

Εξωτερικό Εμπόριο

Το **εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ** το 2016 ανήλθε σε 504,8 δις δολ., αυξημένο κατά 0,9% σε σχέση με το 2015. Οι **εξαγωγές** σημείωσαν πτώση ύψους -2,5% στα 2,2 τρις δολ., ενώ οι **εισαγωγές** μειωμένες κατά -1,9% ανήλθαν στα 2,7 τρις δολ.

Οι πρώτες 5 χώρες – προορισμοί των αμερικανικών εξαγωγών ήταν ο Καναδάς (266,8 δις δολ.), το Μεξικό (231,0 δις δολ.), η Κίνα (115,8 δις δολ.), η Ιαπωνία (63,3 δις δολ.) και το Ην. Βασίλειο (55,4 δις δολ.). Αντίστοιχα, οι **5 κυριότερες χώρες - προμηθευτές** το 2016 ήταν η Κίνα (462,8 δις δολ.), το Μεξικό (294,2), ο Καναδάς (278,1 δις δολ.), η Ιαπωνία (132,2 δις δολ.) και η Γερμανία (114,2 δις δολ.). Αξίζει να σημειωθεί ότι το εξωτερικό εμπόριο αγαθών των ΗΠΑ μειώθηκε σε όλους τους τομείς, με τις μεγαλύτερες μεταβολές να σημειώνονται στα πετρελαιοειδή (-9,04% στις εξαγωγές και -19,51% στις εισαγωγές), όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

Το καλοκαίρι του 2016, το κόμμα των Ρεπουμπλικάνων παρουσίασε το σχέδιό του περί μεταρρύθμισης του φορολογικού κώδικα. Μεταξύ άλλων, το σχέδιο προτείνει φόρο 20% για τις μεγάλες επιχειρήσεις, μειώνοντας τον κατά 15 μονάδες από το σημερινό φόρο (35%). Η πιο αμφιλεγόμενη πρόταση του σχεδίου, όμως, είναι ο **Συνοριακός Προσαρμοστικός Φόρος (Border Adjustment Tax, B.A.T.)**, σύμφωνα με τον οποίο όλα τα εισοδήματα των επιχειρήσεων θα «προσαρμόζονται» στα σύνορα (ανάλογα με το αν προέρχονται από εισαγωγές ή εξαγωγές). Οι εισαγωγές θα επιβαρύνονται με φόρο, ενώ τα κέρδη των εξαγωγών και τα κέρδη που προέρχονται από τις πωλήσεις στο εξωτερικό θα εξαιρούνται από τη φορολογία.¹² Αν και το σχέδιο αυτό μπορεί να επηρέασε τη συμπεριφορά των εγχώριων επιχειρήσεων, πρέπει να σημειωθεί ότι πρόκειται, ακόμη, για σχέδιο/πρόταση νόμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Εξωτερικό Εμπόριο ΗΠΑ (δις δολ.)¹³

	2015	2016	% Μεταβολή
ΕΞΑΓΩΓΕΣ αγαθών & υπηρεσιών	2.263,9	2.208,1	-2,5
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ αγαθών & υπηρεσιών	2.764,4	2.712,9	-1,9
ΟΓΚΟΣ εμπορίου αγαθών & υπηρεσιών	5.028,3	4.921,0	-2,1
ΙΣΟΖΥΓΙΟ αγαθών & υπηρεσιών	-500,5	-504,8	0,9
Εξαγωγές ΑΓΑΘΩΝ	1.510,8	1.455,7	-3,6
Εισαγωγές ΑΓΑΘΩΝ	2.272,6	2.208,2	-2,8
Όγκος εμπορίου ΑΓΑΘΩΝ	3.783,4	3.663,9	-3,2
Ισοζύγιο εμπορίου ΑΓΑΘΩΝ	-761,9	-752,5	-1,2
Εξαγωγές αγαθών ΧΩΡΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	1.405,2	1.362,4	-3,0
Εισαγωγές αγαθών ΧΩΡΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	2.066,2	2.041,2	-1,2
Όγκος εμπορίου αγαθών ΧΩΡΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	3.471,4	3.403,6	-2,0
Ισοζύγιο εμπορίου αγαθών ΧΩΡΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	-661,0	-678,8	2,7

Σημείωση: non-petroleum exports + petroleum exports + **net adjustments** = total exports of goods (π.χ. για 2016: 1.362,4 + 88,7 + **4,6** = 1.455,8). Ομοίως για εισαγωγές, όγκο εμπορίου και ισοζύγιο αγαθών.

¹² Πηγή: <http://abetterway.speaker.gov/assets/pdf/ABetterWay-Tax-PolicyPaper.pdf>

¹³ Πηγή: US Census Bureau: <http://1.usa.gov/1PBD2Mr>

Οι ΗΠΑ έχουν υπογράψει **12 διμερείς Συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου** (Free Trade Agreements) με Αυστραλία, Ισραήλ, Ιορδανία, Κολομβία, Μαρόκο, Μπαχρέιν, Νότιο Κορέα, Ομάν, Παναμά, Περού, Σιγκαπούρη, και Χιλή, ενώ έχουν υπογράψει και **2 πολυμερείς** αντίστοιχες Συμφωνίες: α) Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου Βορείου Αμερικής (NAFTA) με εταίρους Καναδά και Μεξικό, β) Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου Κεντρικής Αμερικής – Δομινικανής Δημοκρατίας (CAFTA-DR) με τις Κόστα Ρίκα, Ονδούρα, Γουατεμάλα, Ελ Σαλβαδόρ, Νικαράγουα και Δομινικανή Δημοκρατία. **Οι ΗΠΑ δεν συμμετέχουν πλέον στην περιφερειακή Συμφωνία του Ειρηνικού - TPP: Trans - Pacific Partnership**, με Αυστραλία, Βιετνάμ, Καναδά, Μαλαισία, Μεξικό, Μπρουνέι-Νταρουσαλάμ, Νέα Ζηλανδία, Περού, Σιγκαπούρη και Χιλή, η οποία αποτελεί μέχρι στιγμής, τη σημαντικότερη εμπορική συμφωνία παγκοσμίως. Ο Donald Trump πραγματοποίησε τις προεκλογικές του υποσχέσεις, στις 23 Ιανουαρίου 2017, όταν υπέγραψε μια εκτελεστική εντολή με την οποία απέσυρε τις ΗΠΑ από την εν λόγω συμφωνία.

(για την υπό διαπραγμάτευση Συμφωνία ΕΕ – ΗΠΑ → ΤΤΙΡ βλ. ξεχωριστό κεφάλαιο)

Αγορά εργασίας

Το ποσοστό **ανεργίας** κυμάνθηκε στο 4,9%, υποδεικνύοντας πως η οικονομία πλησιάζει προς την πλήρη απασχόληση. Λίγη πρόοδος, ωστόσο, έχει σημειωθεί στη μείωση των εργαζομένων που παραμένουν στην μερική απασχόληση, για οικονομικούς λόγους και στη μείωση του μακροχρόνιου ποσοστού ανεργίας. Οι μισθοί συνεχίζουν να αυξάνονται αν και με σχετικά αργούς ρυθμούς και αναμένεται να αυξηθούν ακόμα περισσότερο όσο η οικονομία **πλησιάζει προς την πλήρη απασχόληση**.

Επενδύσεις

Η **Καθαρή Διεθνής Επενδυτική Θέση** (ΚΔΕΘ - NIIP) των ΗΠΑ στα τέλη του τετάρτου τριμήνου του 2016 ανήλθε στα -8.109,7 δις δολ.¹⁴, μειωμένη κατά 10,2% συγκριτικά με τα τέλη του 2015 (-7.356,8 δις δολ.). Κατά την ίδια περίοδο, τα περιουσιακά στοιχεία ανήλθαν σε 23.916,7 δις δολ., μειωμένα κατά 954,8 δις δολ. συγκριτικά με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ οι υποχρεώσεις ανήλθαν σε 32.026,3 δις δολ., μειωμένες κατά 652,5 δις δολ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Ως προς τις εισροές **Άμεσων Ξένων Επενδύσεων** (ΑΞΕ - FDI) στις ΗΠΑ, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία¹⁵, το 2015 οι δαπάνες των ξένων επενδυτών (εξαγορές, σύσταση νέων και επέκταση υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στη χώρα) ανήλθαν σε 420,7 δις δολ., σημειώνοντας αύξηση 68% σε σχέση με το 2014. Το μεγαλύτερο ποσοστό αφορούσε για ακόμη μία χρονιά τις εξαγορές υφισταμένων επιχειρήσεων (408,1 δις δολ.). Συνολικά το συσσωρευμένο απόθεμα ΑΞΕ, στα τέλη του 2015 ανήλθε σε 3,1 τρις δολ.

Οι **τομείς** που συγκέντρωσαν τη μεγαλύτερη εισροή κεφαλαίων είναι η βιομηχανία (281,4 δις δολ.), με πρωτεργάτη το φαρμακευτικό τομέα (122,1 δις δολ.), ενώ ακολουθούν οι κλάδοι των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών - ασφαλειών και των κτηματομεσιτικών υπηρεσιών. Οι άμεσες παραγωγικές επενδύσεις (greenfield), δηλ. οι δαπάνες είτε για τη δημιουργία καινούριων αμερικανικών εταιριών, είτε για την επέκταση ήδη υφισταμένων αμερικανικών εταιριών που ανήκουν σε επενδυτές ή εταιρίες του εξωτερικού, ανήλθαν σε 12,6 δις δολ., ενώ οι προγραμματισμένες επενδύσεις (το κεφάλαιο του πρώτου έτους μαζί με το μελλοντικό επενδυμένο) ανέρχονται σε 31,2 δις δολ. Συγκριτικά με το 2014, έχει μειωθεί σημαντικά με την μεγαλύτερη μεταβολή να σημειώνεται στις άμεσες παραγωγικές επενδύσεις (-2,2 δις δολ.).

¹⁴ Γραφ. Οικονομικής Ανάλυσης του Αμερ. Υπ. Εμπορίου (BEA): <http://1.usa.gov/1Dyljvd>

¹⁵ Γραφ. Οικονομικής Ανάλυσης του Αμερ. Υπ. Εμπορίου (BEA): <https://www.bea.gov/newsreleases/international/fdi/fdinewsrelease.htm>

Η σημαντικότερη **χώρα προέλευσης** (σε όρους τελικού πραγματικού ιδιοκτήτη – UBO) ήταν η Ιρλανδία (176,5 δις δολ.), ενώ ακολουθούν ο Καναδάς, η Γερμανία και η Ιαπωνία, χώρες με παραδοσιακή επενδυτική παρουσία στις ΗΠΑ. Από την άλλη πλευρά, ο σημαντικότερος **προορισμός** του επενδυμένου κεφαλαίου ήταν η Πολιτεία της California (119,0 δις δολ.), συγκεντρώνοντας το 28% του συνολικού επενδυμένου κεφαλαίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΝΕΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΗΠΑ ΤΟ 2015 ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ¹⁶
(20 πρώτες, σε εκατ. δολ.)

Χώρα	Σύνολο	Εξαγορές	Σύσταση/Ίδρυση	Επέκταση
1 Ιρλανδία	176.480	176.401	80	0
2 Καναδάς	84.938	83.692	933	313
3 Γερμανία	47.000	45.522	1.422	56
4 Ιαπωνία	26.923	23.806	2.855	262
5 Ηνωμένο Βασίλειο	19.796	19.545	200	51
6 Γαλλία	12.744	12.652	44	48
7 Κίνα	7.038	5.845	*	*
8 Ολλανδία	6.515	*	*	3
9 Ελβετία	3.975	3.838	52	84
10 Σιγκαπούρη	2.224	1.515	708	0
11 Νήσοι Ηνωμένου Βασιλείου, Καραϊβική	1.840	1.796	36	8
12 Σουηδία	1.296	1.290	5	*
13 Χονγκ Κονγκ	1.162	*	*	*
14 Ισπανία	1.104	1.090	10	4
15 Ινδία	585	569	*	*
16 Νότιος Κορέα	481	473	*	*
17 Δανία	154	154	1	0
18 Βραζιλία	117	*	*	0
19 Μεξικό	67	1	57	9
20 Ταϊβάν	61	59	*	*

* μη δημοσιεύσιμα στοιχεία

Σημείωση: Οι παρακάτω χώρες δεν έχουν δημοσιεύσει τα στοιχεία τους, για να αποφύγουν την αποκάλυψη στοιχείων συγκεκριμένων εταιριών: Αυστραλία, Βέλγιο, Βενεζουέλα, Βερμούδα, ΗΑΕ, Ιταλία, Ισραήλ, Νότιος Αφρική.

Συνολικά οι πολυεθνικές εταιρίες, το 2015, επένδυσαν στην αμερικανική οικονομία 353 δις δολ., ποσό το οποίο αγγίζει ιστορικά υψηλά ποσά και είναι διπλάσιο από αυτό του 2014. Οι εισροές μετοχικού κεφαλαίου, οι οποίες πλησίασαν τα 220 δις δολ. το 2015, αποτέλεσαν το μεγαλύτερο κομμάτι των ΑΞΕ στις ΗΠΑ, ενώ ακολουθούν οι επανεπενδύσεις κερδών που ανήλθαν στα 83 δις δολ. Λόγω των ισχυρών εισροών επενδυτικού κεφαλαίου μέσα στο 2015, οι ΗΠΑ αποτέλεσαν τον κορυφαίο προορισμό παγκοσμίως όσον αφορά τις ΑΞΕ, καθώς έλαβαν πάνω από τις διπλάσιες επενδύσεις από αυτές του Χόνγκ Κόνγκ, που ήρθε δεύτερο στην παγκόσμια κατάταξη. Το 2014, η Κίνα και το Χονγκ Κόνγκ είχαν προηγηθεί των ΗΠΑ, ως οι κυριότερες χώρες-προορισμοί των επενδύσεων παγκοσμίως. Αθροιστικά, οι ΗΠΑ παραμένουν η νούμερο ένα χώρα-προορισμός των διεθνών επενδυτικών κεφαλαίων. Λόγω του αυξημένου

¹⁶ Πηγή: <https://www.bea.gov/newsreleases/international/fdi/fdinewsrelease.htm> (BEA)

ανταγωνισμού από άλλες χώρες, ωστόσο, το μερίδιο των παγκοσμίων επενδυτικών ροών συρρικνώθηκε στο 22% το 2015 από 37% το 2000.

Οικονομική πολιτική

Η **νομισματική** πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας παραμένει διευκολυντική, καθώς τα επιτόκια ανεβαίνουν με πολύ αργούς ρυθμούς. Μέχρι στιγμής, έχουν ανέβει κατά ½ ποσοστιαία μονάδα τα τελευταία δύο χρόνια (2015-2016). Καθώς, όμως, η οικονομία πλησιάζει προς πλήρη απασχόληση, η Κεντρική Τράπεζα προσπαθεί να σταθεροποιήσει τον πληθωρισμό στο 2%. Προκειμένου να φτάσει ο πληθωρισμός το επιθυμητό επίπεδο, αναμένεται να αυξηθούν τα επιτόκια τρεις φορές μέσα στο 2017.

Από την άλλη πλευρά, η **δημοσιονομική** πολιτική, μέχρι στιγμής, δεν φαίνεται να έχει προσφέρει ιδιαίτερη ώθηση στην οικονομία, παραμένοντας ουδέτερη. Ωστόσο, με την εκλογή του Trump αναμένεται αλλαγή της δημοσιονομικής πολιτικής με σκοπό να δοθεί ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα και να επιτευχθεί ταχύτερη επαναφορά της νομισματικής πολιτικής σε επίπεδα προ κρίσης.

Προβλέψεις για το επόμενο διάστημα¹⁷

Η κυβέρνηση Trump αναμένεται να φέρει αλλαγές προς ενίσχυση των εγχώριων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, μέσω φορολογικών μεταρρυθμίσεων, μείωσης των ελέγχων και κανονισμών (deregulation) και αύξησης των δαπανών για έργα υποδομής. Η φορολογική μεταρρύθμιση αποτελεί την κυριότερη νομοθετική προτεραιότητα της κυβέρνησης Trump, προς την κατεύθυνση της μείωσης της εταιρικής φορολογίας, όπως φάνηκε και στην πρόταση του κόμματος των Ρεπουμπλικάνων.

Η αύξηση των δαπανών για υποδομές και οι γενικότερες επενδύσεις, εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν την παραγωγικότητα. Οι αυξημένοι μισθοί σε συνδυασμό με περικοπές στον φόρο εισοδήματος θα ενθαρρύνουν την κατανάλωση. Επιπλέον, αναμένονται να αυξηθούν οι επενδύσεις, χάρις τις υψηλότερες τιμές πετρελαίου και του μειωμένου εταιρικού φόρου. Ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα επιστρέψει στο 2,3% μέσα στο 2017 και 2018.

Οι κίνδυνοι των εν λόγω προβλέψεων αφορούν τη δημοσιονομική πολιτική και τη γενικότερη πολιτική προστατευτισμού της κυβέρνησης Trump. Πιθανές αλλαγές στην πολιτική εξωτερικού εμπορίου ή τη μετανάστευση ενδεχομένως να βλάψουν την οικονομική ανάπτυξη των ΗΠΑ.

3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΕ – ΗΠΑ

Η συνεργασία ΕΕ – ΗΠΑ ξεκίνησε, επίσημα, με την Διατλαντική Δήλωση (Transatlantic Declaration, 1990) και τον Δεκέμβριο του 1995 συμπληρώθηκε από το κείμενο της Νέας Διατλαντικής Ημερήσιας Διάταξης (New Transatlantic Agenda). Το 1998 στη Διάσκεψη Κορυφής ΕΕ – ΗΠΑ, στο Λονδίνο, συμφωνήθηκαν κοινός στόχοι σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και χρονοδιάγραμμα δράσεων για την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Το 2007 συστάθηκε το Διατλαντικό Οικονομικό Συμβούλιο (Transatlantic Economic Council – TEC), για την περαιτέρω προώθηση των προσπαθειών ενίσχυσης της διατλαντικής οικονομικής συνεργασίας.

Στο πλαίσιο του TEC, το 2011 συστάθηκε η Ομάδα Εργασίας Υψηλού Επιπέδου «Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη» με σκοπό τον προσδιορισμό εκείνων των πολιτικών και

¹⁷ Πηγή: OECD http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook-volume-2016-issue-2_eco_outlook-v2016-2-en

μέτρων που θα ενισχύσουν το εμπόριο και τις επενδύσεις μεταξύ ΕΕ – ΗΠΑ και απώτερο σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την οικονομική ανάπτυξη και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα. Η τελική έκθεση της ΟΕ παραδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2013. Τον Ιούνιο του ίδιου έτους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησε τις οδηγίες διαπραγματεύσεως της Διατλαντικής Εταιρικής Σχέσης Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP: Transatlantic Trade and Investment Partnership) .

Διατλαντική Εταιρική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων – TTIP

Από το 2013 έως τα τέλη του 2016 έλαβαν χώρα 15 γύροι διαπραγματεύσεων¹⁸. Εκπρόσωπος των ΗΠΑ σε αυτές τις συνομιλίες είναι ο Αντιπρόσωπος των ΗΠΑ για το Εμπόριο¹⁹ (USTR) Michael Froman, ενώ την ευρωπαϊκή πλευρά εκπροσωπεί στις συνομιλίες ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Εμπορίου της Ε. Επιτροπής, Ignacio Garcia Bercero²⁰.

Η TTIP αναμένεται να αποτελέσει τη μεγαλύτερη οικονομικού περιεχομένου συμφωνία στον κόσμο, αφού αφορά περίπου στο 50% των παγκόσμιων οικονομικών συναλλαγών (ύψους σχεδόν 1 τρις ευρώ σε αξία αγαθών και υπηρεσιών) και σε εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η διατλαντική συμφωνία έχει ως στόχο τη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου συνεργασίας με κύρια χαρακτηριστικά την εξάλειψη διαδικαστικών και δασμολογικών εμποδίων, όπως και την εναρμόνιση κανονισμών και ρυθμίσεων, με απώτερο στόχο τη δημιουργία μίας ελεύθερης ζώνης εμπορίου και επενδύσεων.

Κύριος **στόχος** ΗΠΑ και ΕΕ είναι αμφότερες να αυξήσουν την ικανότητα των επιχειρήσεών τους να γίνουν πιο ανταγωνιστικές στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από την εξάλειψη των δασμών, των περιττών κανονισμών και των χρονοβόρων γραφειοκρατικών εμποδίων που καθιστούν το διατλαντικό εμπόριο περίπλοκο και δαπανηρό. Σημειώνεται πως το 80% από τα οφέλη της TTIP εντοπίζεται στις περικοπές των δαπανών που επιβάλλουν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και κανονισμοί. Με την TTIP προωθούνται κοινά πρότυπα ασφαλείας ενώ αποφεύγονται διπλοί έλεγχοι. Παράλληλα ανοίγει το πεδίο εκατέρωθεν του ατλαντικού για επενδύσεις, αφού παρέχεται στους επενδυτές πρόσβαση σε μια σταθερή, δίκαιη και ασφαλή αγορά με κοινούς κανονισμούς, ενθαρρύνοντας κατ' επέκταση τους επιχειρηματίες να επενδύσουν και τους καταναλωτές να αγοράσουν. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως περιορίζοντας ακόμα περισσότερο τους δασμούς, θα κοστίζει λιγότερο για τις επιχειρήσεις να εξάγουν τα προϊόντα τους, συνεπώς οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από χαμηλότερες τιμές και μεγαλύτερη ποικιλία σε διεθνή προϊόντα.

Ειδικότερα ως προς τα **οφέλη για την Ευρώπη**, στην αξιολόγηση των τομέων που προβλέπεται να ωφεληθούν περισσότερο περιλαμβάνονται τα μεταλλικά προϊόντα (εξαγωγές έως 12%), τα επεξεργασμένα τρόφιμα (μέχρι 9%), τα χημικά προϊόντα (μέχρι 9%), άλλα προϊόντα μεταποίησης (6%), ο εξοπλισμός μεταφορών (6%) και ειδικότερα οι μηχανές (40%). Οι τελωνειακές διαδικασίες επιδιώκεται να συμπυκνωθούν δραστικά, λόγω της μεγαλύτερης συμβατότητας των προτύπων και τη μείωση των δασμών, των απαιτήσεων για πιστοποιήσεις και των ποσοστώσεων.

Αντίστοιχα για τις **Ηνωμένες Πολιτείες**, η επιτυχής εφαρμογή της TTIP θα αυξήσει τις εξαγωγές κατά 26,9% ενώ οι νέες θέσεις εργασίας υπολογίζονται σε περισσότερες από 7,570. Οι κύριοι τομείς Από το 2013 έως τα τέλη του 2015 έλαβαν χώρα 11 γύροι διαπραγματεύσεων²¹. Εκπρόσωπος των ΗΠΑ σε αυτές τις συνομιλίες είναι ο Αντιπρόσωπος των ΗΠΑ για το

¹⁸ Βλ. αναλυτικά σε ιστοσελίδα Ευρ. Επιτροπής: <http://bit.ly/1YnzdMC>

¹⁹ US Trade Representative: <https://ustr.gov/>

²⁰ Βιογραφικό Σημείωμα Ignacio Garcia Bercero: <http://bit.ly/1CEuauM>

²¹ Βλ. αναλυτικά σε ιστοσελίδα Ευρ. Επιτροπής: <http://bit.ly/1YnzdMC>

Εμπόριο²² (USTR) Michael Froman, ενώ την ευρωπαϊκή πλευρά εκπροσωπεί στις συνομιλίες ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Εμπορίου της Ε. Επιτροπής, Ignacio Garcia Bercero²³.

Η ΤΤΙΡ αναμένεται να αποτελέσει τη μεγαλύτερη οικονομικού περιεχομένου συμφωνία στον κόσμο, αφού αφορά περίπου στο 50% των παγκόσμιων οικονομικών συναλλαγών (ύψους σχεδόν 1 τρις ευρώ σε αξία αγαθών και υπηρεσιών) και σε εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η διατλαντική συμφωνία έχει ως στόχο τη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου συνεργασίας με κύρια χαρακτηριστικά την εξάλειψη διαδικαστικών και δασμολογικών εμποδίων, όπως και την εναρμόνιση κανονισμών και ρυθμίσεων, με απώτερο στόχο τη δημιουργία μίας ελεύθερης ζώνης εμπορίου και επενδύσεων.

Κύριος **στόχος** ΗΠΑ και ΕΕ είναι αμφότερες να αυξήσουν την ικανότητα των επιχειρήσεών τους να γίνουν πιο ανταγωνιστικές στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από την εξάλειψη των δασμών, των περιπτών κανονισμών και των χρονοβόρων γραφειοκρατικών εμποδίων που καθιστούν το διατλαντικό εμπόριο περίπλοκο και δαπανηρό. Σημειώνεται πως το 80% από τα οφέλη της ΤΤΙΡ εντοπίζεται στις περικοπές των δαπανών που επιβάλλουν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και κανονισμοί. Με την ΤΤΙΡ προωθούνται κοινά πρότυπα ασφαλείας ενώ αποφεύγονται διπλοί έλεγχοι. Παράλληλα ανοίγει το πεδίο εκατέρωθεν του ατλαντικού για επενδύσεις, αφού παρέχεται στους επενδυτές πρόσβαση σε μια σταθερή, δίκαιη και ασφαλή αγορά με κοινούς κανονισμούς, ενθαρρύνοντας κατ' επέκταση τους επιχειρηματίες να επενδύσουν και τους καταναλωτές να αγοράσουν. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως περιορίζοντας ακόμα περισσότερο τους δασμούς, θα κοστίζει λιγότερο για τις επιχειρήσεις να εξάγουν τα προϊόντα τους, συνεπώς οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από χαμηλότερες τιμές και μεγαλύτερη ποικιλία σε διεθνή προϊόντα.

Πέραν των πλεονεκτημάτων, η Διατλαντική συμφωνία εγείρει **ανησυχίες** αναφορικά με την ενοποίηση των προδιαγραφών και τις ρυθμίσεις κανονιστικού πλαισίου, ειδικά για τα τρόφιμα καθώς από ευρωπαϊκής πλευράς θεωρούν ότι οι ΗΠΑ τηρούν χαμηλότερα πρότυπα, συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά τη χρήση φυτοφαρμάκων αλλά και γενετικά τροποποιημένων τροφίμων. Πολλές κοινωνικές ομάδες εκφράζουν ανησυχία για περιβαλλοντικά και διατροφικά ζητήματα που συνδέονται με το θέμα των μεταλλαγμένων προϊόντων αλλά και των προϊόντων ονομασίας προέλευσης.

Επιπρόσθετα, η Συμφωνία κατοχυρώνει τον διακανονισμό αντιδικιών μεταξύ κυβερνήσεων και πολυεθνικών εταιρειών, οι οποίες όταν θεωρούν ότι τα συμφέροντά τους θίγονται, θα μπορούν να διεκδικούν αποζημιώσεις από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις λόγω άνισης μεταχείρισης ή απώλειας κερδών. Όσοι αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό τη Συμφωνία υποστηρίζουν ότι θα επιτρέψει στις εταιρείες να παρακάμπτουν τα κρατικά δικαστήρια και να διεκδικούν αποζημιώσεις και την προστασία των επενδύσεών τους μέσω ενός ειδικού δικαστηρίου (Investor State Dispute Settlement/ ISDS). Κατ' επέκταση, ανησυχία προκαλεί το γεγονός πως νέοι νόμοι θα σχεδιάζονται από εξειδικευμένες ομάδες αντιπροσώπων και των δυο πλευρών του Ατλαντικού, πριν συζητηθούν στα εκλεγμένα κοινοβούλια

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη διαπραγματεύση ξεπερνά την κοινή λογική μιας απλής Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου και απαιτεί βαθύτερη ολοκλήρωση. Παράλληλα, η Συμφωνία θα αλλάξει τους παγκόσμιους κανόνες και θα οδηγήσει σε σύγκλιση και των υπόλοιπων οικονομιών στους νέους κανονισμούς.

Εντός του 2016 δεν κατέστη δυνατή η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, παρά το γεγονός ότι μέσα στο έτος πραγματοποιήθηκαν 4 γύροι διαπραγματεύσεων. Κατά τον

²² US Trade Representative: <https://ustr.gov/>

²³ Βιογραφικό Σημείωμα Ignacio Garcia Bercero: <http://bit.ly/1CEuaum>

τελευταίο γύρο διαπραγματεύσεων (3-7/10/2016), οι δύο πλευρές σημείωσαν πρόοδο, **έκτοτε, όμως, δεν έχει κυκλοφορήσει κοινή δήλωση ΕΕ-ΗΠΑ**. Η κυβέρνηση Trump, έως και το Μάιο του 2017, δεν είχε ορίσει το διάδοχο του Michael Froman στη θέση του USTR.

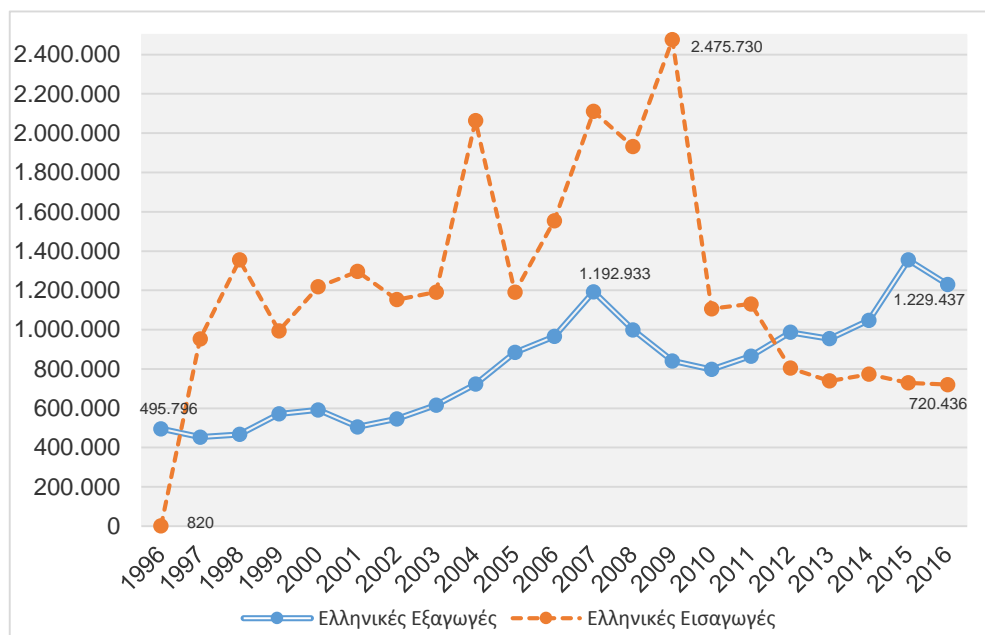
4. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΑ

Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – ΗΠΑ, συνολικά, υπολείπονται των δυνατοτήτων συνεργασίας των δύο χωρών, δεδομένων και των προθέσεων που διαχρονικά εκφράζουν οι δύο πλευρές σε πολιτικό και επιχειρηματικό επίπεδο. Αναμφίβολα υπάρχει περιθώριο περαιτέρω ανάπτυξης τόσο των εμπορικών όσο και των επενδυτικών και τουριστικών ροών εκατέρωθεν. Το μέγεθος της αμερικανικής αγοράς και οι παραδοσιακοί δεσμοί φιλίας μεταξύ των δύο πλευρών δύνανται να αξιοποιηθούν περαιτέρω από την ελληνική επιχειρηματική κοινότητα.

Διμερές Εμπόριο

Το **εμπορικό ισοζύγιο** Ελλάδας – ΗΠΑ από το 2012 έως το 2016 παραμένει σταθερά πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδας. Η σταθερή ανοδική πορεία των ελληνικών εξαγωγών από το 2002 (546 εκατ. δολ.) και έπειτα, διακόπηκε την περίοδο 2008 - 2010 (συνολικές απώλειες τριetiάς της τάξης -33,12%) και επανήλθε ξανά σε ανοδική τροχιά το 2011 (865,4 εκατ. δολ.).

Σχεδιάγραμμα 1: Διμερές Εμπόριο Ελλάδας – ΗΠΑ (σε χιλιάδες \$)²⁴

²⁴ Πηγή: US International Trade Commission: <https://www.usitc.gov/>

Το 2016 οι ελληνικές **εξαγωγές στην Αμερική** ανήλθαν σε **1,23 δις δολ.**, σημείωσαν δηλαδή μείωση της τάξεως του -10,18% συγκριτικά με το 2015. Η χώρα μας το 2016 κατέλαβε την **69^η θέση** μεταξύ των χωρών-προμηθευτών των ΗΠΑ. Από την άλλη πλευρά, οι **εισαγωγές** αμερικανικών προϊόντων στην Ελλάδα, επίσης, μειώθηκαν κατά -1,25% στα **720,4 εκατ. δολ.**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Διμερές Εμπόριο Ελλάδας - ΗΠΑ (αξία σε χιλιάδες \$)²⁵

	2014	2015	2016	% μεταβολή 2015/2016
Ελληνικές Εξαγωγές	1,047,997	1,354,624	1,229,437	-10.18%
Ελληνικές Εισαγωγές	773,187	729,534	720,436	-1.25%
Όγκος Εμπορίου	1,821,184	2,084,158	1,949,873	-6.44%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-274,810	-625,090	-509,001	-18.57%

Τα σημαντικότερα **προϊόντα που εξάγει η Ελλάδα** στις ΗΠΑ είναι: ελιές, τσιμέντο, ξυραφάκια, φύλλα αργιλίου, σωλήνες σιδήρου/χάλυβα, ροδάκινα παρασκευασμένα, ηλεκτρικές αντιστάσεις, ελαιόλαδο, αντικές/αρχαιολογικά αντικείμενα, ρυμουλκούμενα οχήματα, ιχθυηρά (σολομός), τυριά και μέρη αεροσκαφών.

Τα **30 πρώτα προϊόντα** (Πίνακας 7) που εξάγει η Ελλάδα στην αμερικανική αγορά, τα οποία αποτελούν το 80% των συνολικών μας εξαγωγών προς τις ΗΠΑ, συμπεριλαμβάνουν 3 βασικές ομάδες προϊόντων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Ελληνικές Εξαγωγές σε ΗΠΑ - Βασικές ομάδες προϊόντων (αξία σε χιλιάδες \$)²⁶

	2014	2015	2016	% μεταβολή 2015/2016
Δομικά Υλικά	192.021	438.175	330.198	-24,64%
Τρόφιμα - Ποτά	239.813	287.246	314.791	9,59%
Πετρελαιοειδή²⁷	8.409	22.317	4.599	-79,39%

α) **Δομικά υλικά (\$330 εκατ.):** Το 2016 σημείωσαν απότομη μείωση (-24,6%), λόγω της μείωσης των εξαγωγών σωλήνων από σίδηρο/χάλυβα (κωδικοί ΣΟ 730512, 730619, 730519: 85 εκατ. δολ.) οι οποίες αφορούν κυρίως την κατασκευή/επέκταση αγωγών στις ΗΠΑ. Ωστόσο, αύξηση σημείωσαν οι εξαγωγές **τσιμέντου** (117 εκατ. δολ., +50%) και οι εξαγωγές περλίτη, βερμικουλίτη και χλωριτών (17 εκατ. δολ., +23%).

β) **Τρόφιμα-Ποτά (\$315 εκατ.):** Η συγκεκριμένη κατηγορία ήταν η μόνη που σημείωσε αύξηση στις εξαγωγές του 2016. Το σημαντικότερο προϊόν είναι οι ελιές (122 εκατ. δολ., +2,6%) και ακολουθούν τα ροδάκινα (47,6 εκατ. δολ.) και το ελαιόλαδο (37,9 εκατ. δολ.). Τη μεγαλύτερη αύξηση στις εξαγωγές σημείωσαν ο σολομός (+119,4%) και το λαβράκι (+18,9%).

γ) **Πετρελαιοειδή (\$5 εκατ.):** Σύμφωνα με τις αμερικανικές πηγές, το 2016 διεκόπηκαν οι εξαγωγές ασφάλτου από πετρέλαιο (κωδικός ΣΟ 271320) και οι εξαγωγές μιας υποκατηγορίας λαδιών από πετρέλαιο (κωδικός ΣΟ 271017). Επίσης, μείωση κατά -57,5% σημείωσαν και οι εξαγωγές παραφίνης (4,5 εκατ. δολ.).

Από τα υπόλοιπα προϊόντα, αξιοσημείωτη είναι η σταθερή παρουσία του 3^{ου} σημαντικότερου εξαγωγικού μας προϊόντος στις ΗΠΑ, τα **ξυραφάκια**, με αξία εξαγωγών που αγγίζει τα 117 εκατ. δολ., αν και μειώθηκε κατά 12% το 2016.

²⁵ Πηγή: US International Trade Commission: <https://www.usitc.gov/>

²⁶ Πηγή: US International Trade Commission: <https://www.usitc.gov/>

²⁷ Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. οι εξαγωγές πετρελαιοειδών έχουν ως εξής (εκατ. €): 154,07 (2014), 208,84 (2015), 197,81 (2016)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Ελληνικές εξαγωγές σε ΗΠΑ ανά προϊόν (αξία εξαγωγών σε χιλιάδες \$)²⁸

Προϊόντα [6ψήφιος Κωδικός Σ.Ο.]	2014	2015	2016	% μεταβολή 2015/2016
200570 - Ελιές	115.110	118.739	121.813	2,60%
252329 - Τισιμέντα Portland	38.152	78.145	117.203	50,00%
821210 - Ξυραφάκια	106.220	132.375	116.810	-11,80%
760612 - Φύλλα/ πλάκες/ ταινίες αργιλίου	57.990	68.730	57.708	-16,00%
730512 - Σωλήνες από σίδηρο ή χάλυβα συγκολλημένοι κατά μήκος	18.828	184.719	48.558	-73,70%
200870 - Ροδάκινα παρασκευασμένα ή διατηρημένα	29.301	48.735	47.612	-2,30%
853340 - Ηλεκτρικές αντιστάσεις	17.666	34.260	42.020	22,70%
150910 - Ελαιόλαδο (παρθένο)	23.053	35.517	37.931	6,80%
970600 - Αρχαιολογικά αντικείμενα ή αντίκες, με ηλικία > 100 των ετών	38.912	16.913	34.314	102,90%
871640 - Ρυμουλκούμενα ή ημιρυμουλκούμενα οχήματα (τρέιλερς)	36.958	16.593	30.634	84,60%
030541 - Σολομοί Ατλαντικού	0	12.974	28.459	119,40%
040690 - Τυριά	27.305	25.406	27.549	8,40%
980100 - Επιστροφές	29.119	11.214	26.814	139,10%
741110 - Σωλήνες από χαλκό	30.367	33.291	23.777	-28,60%
880330 - Μέρη αεροσκαφών/ ελικοπτήρων	24.550	23.155	21.947	-5,20%
680291 - Μάρμαρο επεξεργασμένο	19.002	21.348	21.796	2,10%
730519 - Σωλήνες από σίδηρο ή χάλυβα (άλλοι)	0	12.477	21.409	71,60%
030284 - Λαβράκι	18.917	15.453	21.295	37,80%
253010 - Περγλίτης, βερμικουλίτης & χλωρίτες	15.251	13.942	17.151	23,00%
730619 - Σωλήνες από σίδηρο ή χάλυβα που χρησιμοποιούνται σε αγωγούς πετρελαίου ή αερίου	5.999	17.978	15.069	-16,20%
240110 - Καπνός	17.143	12.318	13.530	9,80%
220421 - Κρασιά από νωπά σταφύλια σε δοχεία (< 2 λίτρων)	11.010	11.102	11.767	6,00%
081190 - Φρούτα κατεψυγμένα [08119080]	7.762	9.780	11.628	18,90%
970500 - Συλλογές [κυρίως νομίσματα 970500006]	8.626	8.586	10.291	19,90%
240120 - Καπνός ακατέργαστος/αποφυλωμένος	5.610	7.384	9.736	31,80%
999995 -	6.102	7.154	8.020	12,10%
391732 - Σωλήνες από πλαστικές ύλες	6.432	7.545	7.527	-0,20%
970110 - Ζωγραφικοί πίνακες & σχέδια	4.941	3.120	7.478	139,70%
870829 - Μέρη & εξαρτήματα οχημάτων	3.796	3.557	7.176	101,70%
200599 - Πιπεριές παρασκευασμένες ή διατηρημένες [20059955]	7.355	9.540	6.737	-29,40%
Υποσύνολο 30 προϊόντων :	731.477	1.002.050	973.759	-2,82%
Λοιπά Προϊόντα :	318.570	354.398	255.678	-38,61%
ΣΥΝΟΛΟ :	1.050.047	1.356.448	1.229.437	-10,33%

²⁸ Πηγή: US International Trade Commission: <https://dataweb.usitc.gov/>

Από την άλλη πλευρά, τα **προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα από τις ΗΠΑ** είναι κυρίως βιομηχανικά και υψηλής τεχνολογίας: ελικόπτερα, ανταλλακτικά και εξαρτήματα, σιδηρούχα απορρίμματα, οπτάνθρακα, αμύγδαλα, φάρμακα, χημικό ξυλοπολτό, αγάλματα, πολιτικά αεροσκάφη και κινητήρες, νουκλειϊκά οξέα και τα άλατά τους, τηλεφωνικές συσκευές, ούισκι και ελκυστήρες.

Διμερείς Επενδυτικές Ροές

Ξένες πηγές (ΒΕΑ, ΔΝΤ, ΟΟΣΑ)

Οι **αμερικανικές επενδύσεις στην Ελλάδα**, σύμφωνα με στοιχεία του αμερικανικού Γραφείου Οικονομικών Αναλύσεων (ΒΕΑ), το 2014 και το 2015 μειώθηκαν κατά 482 εκατ. δολ. και 608 εκατ. δολ. αντίστοιχα. Ωστόσο, η ίδια πηγή αναφέρει ότι, παρά την γενικότερη τάση αποεπένδυσης κεφαλαίων, την ίδια περίοδο καταγράφηκαν και νέες αμερικανικές επενδύσεις στην ελληνική αγορά, σε τομείς όπως η μεταποίηση, τα τρόφιμα, τα χημικά και οι πληροφορίες.

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου²⁹, τα **αποθέματα αμερικανικών ΑΞΕ** στην Ελλάδα το 2015 ανήλθαν περίπου στα 901 εκατ. δολ., κατατάσσοντας τις ΗΠΑ στην 9^η θέση μεταξύ των χωρών-προέλευσης ΑΞΕ. Η ίδια μελέτη αναφέρει ότι οι συνολικές ελληνικές επενδύσεις στις ΗΠΑ το 2015 ανήλθαν στα 2,14 δις δολ.

Ελληνικές πηγές (Τράπεζα της Ελλάδος, Enterprise Greece)

Οι εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με την αξία των ΑΞΕ από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα και των ελληνικών ΑΞΕ με προορισμό τις ΗΠΑ εμφανίζονται διαφοροποιημένες σε σχέση με τις αμερικανικές πηγές, με βασική διαφορά την επαναφορά των επενδυτικών ροών σε θετικό πρόσημο, ήδη από το 2014 (βλ. κάτωθι Πίνακα):

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Διμερείς επενδυτικές σχέσεις Ελλάδας – ΗΠΑ (εκατ. €)³⁰

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Αμερικανικές ΑΞΕ σε Ελλάδα	2.388,4	2.491,6	2.042,4	2.148,0	749,5	788,4	827,8
Ελληνικές ΑΞΕ σε ΗΠΑ	1.313,8	2.109,9	2.304,1	1.953,2	1.653,9	1.822,6	1.969,2

Σημειώσεις:

α) Συνολικά κεφάλαια (in terms of stocks) τέλος έτους αναφοράς

β) Τα στοιχεία των άμεσων ξένων επενδύσεων περιλαμβάνουν επανεπενδυθέντα κέρδη.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι ΗΠΑ το 2015 κατέλαβαν την **8^η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης** των ΑΞΕ στην Ελλάδα (μετά από Γερμανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Γαλλία, Ελβετία, Βέλγιο και Ιταλία) με επενδύσεις συνολικού ύψους 827 εκατ. δολ., ενώ οι ΗΠΑ αποτελούν τον **4^ο σημαντικότερο προορισμό** των ελληνικών κεφαλαίων (μετά από Κύπρο, Τουρκία και Ρουμανία) με επενδύσεις συνολικής αξίας 2 δις δολ.

Επίσης, όπως αναφέρει έκθεση του Enterprise Greece³¹ οι ΗΠΑ αποτελούν τον 6^ο σημαντικότερο επενδυτή για την Ελλάδα την περίοδο 2006 - 2016 (μετά από Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρο και Ολλανδία).

²⁹ Πηγή: ΔΝΤ: <http://data.imf.org/?sk=40313609-F037-48C1-84B1-E1F1CE54D6D5&slid=1390030109571>

³⁰ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/direct.aspx>

³¹ Πηγή: <http://www.enterprisegreece.gov.gr/gr/h-ellada-shmera/qiati-ellada/ksenes-ameses-ependyseis>

Τουρισμός

Οι συνολικές αφίξεις στην Ελλάδα το 2016 ξεπέρασαν τους 28 εκατ. ταξιδιώτες, αυξημένες κατά 7,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εκ των οποίων **778,7 χιλιάδες ταξιδιώτες** προέρχονταν από τις ΗΠΑ, αυξημένοι κατά 3,8% σε σχέση με το 2015.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Αφίξεις, εισπράξεις & διανυκτερεύσεις Αμερικανών ταξιδιωτών³²

	2013	2014	2015	2016	% Μεταβολή 2015/2016
Αφίξεις (χιλ. άτομα)	466,5	591,9	750,3	778,7	3,8%
Εισπράξεις (εκατ. €)	568,6	655,1	943,3	727,9	-22,8%
Διανυκτερεύσεις (εκατ.)	5,7	6,8	8,6	8,2	-4,7%

Συνολικά, οι **εισπράξεις³³** από τους Αμερικανούς ταξιδιώτες το 2015 ανήλθαν σε 727,9 εκατ. €, μειωμένα σε ποσοστό -23%. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι την ίδια περίοδο οι **διανυκτερεύσεις³⁴** των ταξιδιωτών από τις ΗΠΑ ανήλθαν σε 8,2 εκατ., επίσης, μειωμένες κατά -4,7%.

Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – ΗΠΑ περιλαμβάνει τα κάτωθι:

- Τις διατάξεις του ΠΟΕ, στον οποίο μετέχουν και οι δύο χώρες.
- Τις Συμφωνίες εμπορικού περιεχομένου που έχει συνάψει η ΕΕ με τις ΗΠΑ, οι οποίες δημιουργούν το πλαίσιο της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής της ΕΕ.
- Τη Συμφωνία-Πλαίσιο για τη Διατλαντική Οικονομική Ολοκλήρωση (Transatlantic Economic Framework), και την Αεροπορική Συμφωνία (Air Transport Agreement) από 30.4.2007.
- Τη Συμφωνία Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας του 1951 (Ν.2893, ΦΕΚ 149/10.07.1954)
- Τη Συμφωνία περί Αποφυγής Διπλής Φορολογίας του 1950 (Ν.Δ. 2548/53, ΦΕΚ Α 231/27.08.1953 - Διορθώσεις σε Φ.Ε.Κ. 333/16.11.1953)
- Τη Συμφωνία για τις εγγυήσεις επενδυμένου κεφαλαίου (Ν.Δ.2424, ΦΕΚ 127/9.5.1953)
- Τη Συμφωνία περί αεροπορικών μεταφορών του 1991 (Ν.2027, ΦΕΚ 51/03.04.1992)
- Τη Συμφωνία αμοιβαίας διοικητικής αρωγής μεταξύ τελωνειακών υπηρεσιών Ελλάδος – ΗΠΑ (Ν.2066, ΦΕΚ 117/7.7.1992)
- Τη Συμφωνία Οικονομικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής, Εκπαιδευτικής και Μορφωτικής Συνεργασίας (Ν.1982, κύρωση το 1991, ΦΕΚ 188/10.12.1991)
- Συμφωνία Κοινωνικής Ασφάλειας μεταξύ Ελλάδας-ΗΠΑ (Νόμος 2186/ΦΕΚ 15/8-2-94, ισχύει από 01.09.1994).
- Το Μνημόνιο για τη σύσταση Επιτροπής Οικονομικής και Εμπορικής Συνεργασίας (1998, ΦΕΚ 144/9.7.1999). Η 6η τακτική σύνοδος ECCC (Economic and Commercial Cooperation Committee) έχει αναβληθεί επί πέντε συναπτά έτη: 2011-2014. Αν και ενδιαφέρον ΗΠΑ για ενίσχυση διμερών οικονομικών σχέσεων με Ελλάδα παραμένει έντονο, εν τούτοις αμερικανική πλευρά υποστηρίζει κυρίως ad hoc προγράμματα/ συνεργασίες που προάγουν

³² Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/balance/travelling.aspx>

³³ Συνολικές εισπράξεις (από όλες τις χώρες προέλευσης των ταξιδιωτών) για το 2016: 13,2 δις €

³⁴ Σύνολο διανυκτερεύσεων (από όλες τις χώρες προέλευσης των ταξιδιωτών) για το 2016: 193 εκατ.

συμφέροντα αμφότερων σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως: νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, βιοτεχνολογίας, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας/ΑΠΕ, τουρισμού.

- Το Μνημόνιο για Τεχνολογική Συνεργασία στα Βαλκάνια (Initiative for Technology Cooperation with the Balkans -ITCB) (Ν.2784, ΦΕΚ 2/7.1.2000)
- Το Πρωτόκολλο προθέσεων για θέματα πρόληψης και αποκατάστασης Φυσικών και Τεχνολογικών Καταστροφών του 2001, (Ν.3073, ΦΕΚ 295/4.12.2002)
- Τη Συνολική Τεχνική Συμφωνία του 2001 (Ν.3108, ΦΕΚ32/1.1.2003)
- Τη Συμφωνία Ασφάλειας Εμπορευματοκιβωτίων (Container Security Initiative) για τη λήψη μέτρων ελέγχου στο λιμένα του Πειραιά σε όλα τα εμπορευματοκιβώτια με προορισμό αμερικανικά λιμάνια, προκειμένου να προληφθεί η άφιξη στο έδαφος των ΗΠΑ επικίνδυνων φορτίων (η Ελλάδα υπέγραψε στις 25.6.2004).
- Το Μνημόνιο Κατανόησης USAID-ΥΠΕΞ με σκοπό την επέκταση της συνεργασίας USAID-Hellenic Aid (ΥΔΑΣ) στον τομέα του τουρισμού. Εν θέματι Μνημόνιο υπεγράφη κατά τη διάρκεια εργασιών της Επιτροπής Οικονομικής και Εμπορικής Συνεργασίας Ελλάδος-ΗΠΑ (ECCC, Ουάσιγκτον 19-20.6.2008).
- Το Μνημόνιο Τεχνικής Συνεργασίας για αναπτυξιακά προγράμματα στον ενεργειακό τομέα στην ΝΑ Ευρώπη μεταξύ USAID και ΚΑΠΕ, ως εκπροσώπου της Hellenic Aid (Ουάσιγκτον, 18.4.2008).
- Το Μνημόνιο Αναπτυξιακής Συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας. Φορείς υλοποίησης του προγράμματος είναι εκ μέρους της ελληνικής πλευράς το ΚΑΠΕ και της αμερικανικής η International Resources Group (IRG). Η συνεργασία έχει ήδη προχωρήσει σε συναντήσεις τεχνικού επιπέδου για ενεργειακές εφαρμογές φυσικού αερίου στην Ουκρανία (υπεγράφη στην Αθήνα στις 23.5.08).

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει και από τα στοιχεία που παρατέθηκαν στην εν λόγω έκθεση, οι διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – ΗΠΑ χαρακτηρίζονται από **αναξιοποίητα περιθώρια** που δύνανται να δώσουν νέα δυναμική στις επιχειρηματικές σχέσεις των δύο χωρών.

Ορισμένα από τα **χαρακτηριστικά της αμερικανικής αγοράς** που την κατατάσσουν μεταξύ των οικονομιών που προσφέρουν ευκαιρίες για την ελληνική επιχειρηματική κοινότητα είναι: το **φιλικό κλίμα** μεταξύ των χωρών, δεδομένου ότι οι ΗΠΑ αποτελούν στρατηγικό εταίρο της Ελλάδας, το **μέγεθος της αμερικανικής αγοράς**, η **αναγνώριση της υψηλής ποιότητας** των ελληνικών προϊόντων από τους Αμερικανούς καταναλωτές και η πολυπληθής **ελληνική κοινότητα** (ομογένεια) που εκτιμάται στα 3 εκατ. άτομα, η πλειοψηφία των οποίων έχουν έντονη και επιτυχημένη επιχειρηματική δραστηριότητα στις ΗΠΑ. Δυναμική ώθηση στις διμερείς εμπορο-οικονομικές ροές θα δώσει και η υπό διαπραγμάτευση **Διατλαντική Εταιρική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων (ΤΤΙΡ)**, αν και δεν έχει σημειωθεί πρόοδος μέχρι στιγμής στις διαπραγματεύσεις από τα τέλη του 2016. Η κυβέρνηση Trump αναμένεται φαίνεται να προσανατολίζεται, μέχρι στιγμής, προς την κατεύθυνση μιας πολιτικής προστατευτισμού.

Επίσης, οι αμερικανικές επενδύσεις στο **σχιστολιθικό αέριο**, σε συνδυασμό με την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου που επιτρέπει πλέον την εξαγωγή φυσικού αερίου, έχουν αναδείξει νέες ευκαιρίες για την ελληνική πλευρά στον **ενεργειακό τομέα**. Άλλωστε οι ΗΠΑ, ομοίως με την ΕΕ, υποστηρίζουν τη στόχευση για διαφοροποίηση των προμηθευτών ενέργειας στην Ευρώπη και ουσιαστικά την απεξάρτηση από το ρωσικό φ.α. Επισημαίνουμε ότι, στο ίδιο πλαίσιο, η Διοίκηση των ΗΠΑ έχει εκφράσει την υποστήριξή της σε έργα, όπως ο Διαδρατικός Αγωγός (Trans Adriatic Pipeline – TAP) και ο Αγωγός Διασύνδεσης Αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας (Gas

Interconnector Greece-Bulgaria – IGB) που αναμένεται να ενισχύσουν το ρόλο της χώρας μας στον ευρωπαϊκό ενεργειακό χάρτη. Αξιοσημείωτο είναι το ενδιαφέρον που έχει εκφράσει η Αμερικανική πετρελαϊκή εταιρία ExxonMobil για τα κοιτάσματα υδρογοναθράκων στο Ιόνιο.

Ωστόσο, σημειώνεται ότι ως προς τους τερματικούς σταθμούς υγροποιημένου φυσικού αερίου, η αμερικανική πλευρά στηρίζει, επί του παρόντος, τον υπό κατασκευή σταθμό στο νησί KRK της Κροατίας, ανταγωνιστικό των ελληνικών σχεδίων επέκτασης του σταθμού στη Ρεβυθούσα και κατασκευής του νέου σταθμού στην Αλεξανδρούπολη.

Παραδοσιακά, οι ΗΠΑ ως πρωτοπόροι στον τομέα των **νεοφυών επιχειρήσεων/ startups** και ειδικά στις εταιρείες που σχεδιάζουν **προϊόντα έντασης γνώσης και τεχνολογίας**, αποτελούν σημαντική αγορά για τις αντίστοιχες ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες σημειωτέον φαίνεται ότι έχουν αναδειχθεί τα τελευταία έτη σε ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ελληνικής οικονομίας.

Ως προς τις **επενδυτικές** δραστηριότητες, οι Αμερικανοί μέχρι στιγμής φαίνεται να επικεντρώνονται στον κτηματομεσιτικό τομέα της χώρας μας, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει κατά καιρούς εκφραστεί και πάλι από τη Δυτική ακτή και συγκεκριμένα την περιοχή του Las Vegas. Ωστόσο, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι κατά τις εδώ επαφές μας, η αμερικανική πλευρά αν και εκφράζει το επενδυτικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα, ταυτόχρονα εκφράζει επιφυλάξεις που συνδέονται με την υψηλή φορολογία και τις συνεχείς αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο.

Αντίστοιχα, σημαντικό περιθώριο ανάπτυξης έχουν και οι **τουριστικές ροές** μεταξύ Ελλάδας – ΗΠΑ, οι οποίες παραμένουν σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο, ειδικά ως προς τις αμερικανικές ταξιδιωτικές ροές με προορισμό τη χώρα μας. Ένας από τους βασικούς λόγους που δεν έχουν αξιοποιηθεί οι δυνατότητες συνεργασίας στον τουριστικό τομέα φαίνεται πως είναι η έλλειψη απευθείας αεροπορικής σύνδεσης με τις σημαντικότερες αμερικανικές πόλεις. Ιδιαίτερη ώθηση αναμένεται να δώσει η νέα, καθημερινή, απευθείας σύνδεση της Αθήνας με τη Νέα Υόρκη (Newark Airport) από τις αερογραμμές **Emirates Airlines** που ξεκίνησε κατά τη διάρκεια του 2017. Σημειώνουμε ότι μικρός αριθμός απευθείας πτήσεων πραγματοποιείται κατά τη θερινή περίοδο και από αμερικανικού αερομεταφορείς, συνδέοντας, όμως, αποκλειστικά την Ανατολική ακτή των ΗΠΑ με την Αθήνα.

Πέραν των ευκαιριών που αναφέραμε παραπάνω, η ελληνική επιχειρηματική κοινότητα θα πρέπει να λάβει υπόψη και τα **χαρακτηριστικά που αποτελούν τροχοπέδη** στην είσοδό τους στην αμερικανική αγορά. Καταρχάς πρόκειται για μία αγορά με έντονα στοιχεία **προστατευτισμού** σε τομείς μάλιστα που ενδιαφέρουν τη χώρα μας, όπως τα αγροτικά προϊόντα. Ενδεικτικά αναφέρουμε το παράδειγμα του ελαιόλαδου, καθώς κατά καιρούς οι Αμερικανοί παραγωγοί, κυρίως από την California, καταβάλουν συντονισμένες προσπάθειες για να θέσουν **μη δασμολογικά εμπόδια** στην εισαγωγή του ανταγωνιστικού ευρωπαϊκού ελαιόλαδου, επικαλούμενοι την ανάγκη επιβολής περισσότερων ελέγχων, βάσει μάλιστα διαφορετικών κριτηρίων/ προτύπων από τα ευρωπαϊκά. Γενικότερα, η **μη εναρμόνιση** των ευρωπαϊκών και των αμερικανικών προτύπων και η ανάγκη υποβολής ξεχωριστού αιτήματος ισοδυναμίας, για κάθε κατηγορία προϊόντων, από κάθε χώρα ξεχωριστά, διαδικασία ιδιαίτερως χρονοβόρα (3-4 έτη), αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην είσοδο περισσότερων ελληνικών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων στις ΗΠΑ.

Επίσης, ενώ το μέγεθος της αγοράς αποτελεί κίνητρο για τους Έλληνες εξαγωγείς, ταυτόχρονα αποτελεί και μία πρόσθετη δυσκολία. Καταρχάς εξαιτίας της ανάγκης προσφοράς μεγάλων ποσοτήτων, προκειμένου να είναι σταθερή η παρουσία ενός προϊόντος στην αγορά και κατ' επέκταση η επιχειρηματική συνεργασία. Οι μεμονωμένοι Έλληνες παραγωγοί και εξαγωγείς

συνήθως αδυνατούν να ανταποκριθούν στη **ζήτηση αυξημένων ποσοτήτων**, λόγω του κατακερματισμού των εξαγόμενων ποσοτήτων με πολλές διαφορετικές επωνυμίες. Πρόσθετα, οι Έλληνες εξαγωγείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη το ομοσπονδιακό σύστημα διοίκησης της χώρας που έχει ως αποτέλεσμα τη **διαφοροποίηση του θεσμικού πλαισίου ανά Πολιτεία**. Παρόλο που οι γενικοί κανόνες/πρότυπα εισαγωγής υιοθετούνται σε ομοσπονδιακό επίπεδο, οι Πολιτείες έχουν τη δυνατότητα να εξειδικεύσουν τις προϋποθέσεις και το κόστος εισαγωγής επιβάλλοντας πρόσθετους κανόνες. Σε αυτό το σημείο επισημαίνουμε ότι οι σημαντικότερες πύλες εισόδου των ελληνικών προϊόντων είναι οι λιμένες της Ανατολικής ακτής (π.χ. Νέα Υόρκη, Βαλτιμόρη).

Ένας από τους παραδοσιακούς τρόπους προσέγγισης της αγοράς και διερεύνησης των δυνατοτήτων εισόδου και εύρεσης συνεργατών αποτελεί η **συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις**. Στις ΗΠΑ η χώρα μας, τα τελευταία έτη, συμμετέχει με εθνικό περίπτερο, υπό το συντονισμό του **Enterprise Greece**, στις κάτωθι εκθέσεις:

1. AUSA >> αμυντικό υλικό (Washington), <http://ausameetings.org/2017annualmeeting/>
 2. Summer Fancy Food Show >> τρόφιμα (New York), <https://www.specialtyfood.com/>
 3. CES >> τεχνολογία (Las Vegas), <http://www.ces.tech/>
 4. Sea Trade Cruise >> θαλάσσιες μεταφορές (Miami), <http://www.seatradecruiseglobal.com/>
- Σημειώνεται ότι στην τελευταία, το 2016 συμμετείχε με περίπτερο και ο **ΕΟΤ**, ο οποίος, επίσης, συμμετείχε σε τρεις επιπλέον τουριστικές διοργανώσεις διεθνούς εμβέλειας στις ΗΠΑ:
- New York Times Travel Show (New York), <http://nytravelshow.com/>
 - IMEX (Las Vegas), <https://www.imexamerica.com/>
 - DEMA Show (Las Vegas), <http://www.demashow.com/DEMA2017/Public/MainHall.aspx>

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι αν και παραδοσιακά το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων επικεντρώνεται στην Ανατολική Ακτή των ΗΠΑ, υπάρχει σημαντικό περιθώριο ανάπτυξης των ελληνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τόσο στην Κεντρική Αμερική, όσο και στη Δυτική Ακτή, όπου όπως προαναφέραμε συγκεντρώνεται η πλειοψηφία των νεοφυών επιχειρήσεων και των εταιρειών του τομέα των ΤΠΕ.

Συμπερασματικά, η αμερικανική αγορά παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες για την ελληνική επιχειρηματική κοινότητα, η οποία όμως παραμένουν αναξιοποίητες. Το 2015 σημειώθηκε αύξηση στην αξία των διμερών εμπορευματικών ροών, η οποία όμως οφείλεται κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό στην πτώση της ισοτιμίας ευρώ – δολαρίου. Προκειμένου να εδραιωθεί και να διευρυνθεί η παρουσία ελληνικών προϊόντων στις ΗΠΑ, θα πρέπει η ελληνική πλευρά να προχωρήσει σε στρατηγικό σχεδιασμό συντονισμένων προσπαθειών, δημιουργώντας clusters που θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις οικονομίες κλίμακας που θα προκύψουν από αυτό το ευρύτερο σχήμα οργάνωσης της εξαγωγικής μας προσπάθειας. Αντίστοιχα, για την προσέλκυση αμερικανικών κεφαλαίων, θα πρέπει να προβληθούν περαιτέρω, μέσω συντονισμένων δράσεων και πρωτοβουλιών, τα επενδυτικά κίνητρα, οι θετικές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας, σε συνδυασμό με την επίλυση τυχόν προβλημάτων που αντιμετωπίζουν Αμερικανοί επενδυτές και εταιρείες αμερικανικών συμφερόντων εγκατεστημένες στη χώρα μας (π.χ. χρονικές υστερήσεις σε έκδοση αδειών κ.λπ.), προκειμένου να αναδειχθεί η Ελλάδα ως ελκυστικός επενδυτικός προορισμός.